

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XV. — Wydana i rozesłana dnia 15. marca 1894.

(Zawiera Nr. 45—46.)

45.

Rozporządzenie Ministerstw rolnictwa, spraw wewnętrznych i handlu z dnia 14. lutego 1894,

tyczące się zakładania, utrzymywania i znoszenia stawów.

Ażeby wykonywanie ustaw wodnych pod względem zakładania, utrzymywania, używania i znoszenia stawów, uczynić celowi odpowiedniem, rozporządza się co następuje:

A.

Zakładanie nowych stawów i zmiana istniejących.

§. 1.

Pozwolenie urzędowe do zakładania nowych stawów, potrzebne w myśl istniejących ustaw krajowych o używaniu wód, ich odprowadzaniu i odprowadzeniu udzielone być może w każdym razie, czy stawy te służyć mają do hodowli ryb, czy do poruszania maszyn, czy za zbiorowiska do nawodnienia, czy za regulatory dopływu i odpływu wód, czy do wodociągów lub jakiegokolwiek innego celu, tylko na zasadzie postępowania według prawa wodnego.

Przystępując do badania odnośnych prośb stosownie do postanowień tychże ustaw krajowych

(§. 74 dla Bukowiny, §. 78 dla Istrii, §. 57 dla Krainy, §. 75 dla Dolnej Austrii, §. 73 dla Styrii, §. 79 dla innych krajów), Władza przekonać się ma w szczególności, czy staw założyć się mający, będzie miał lub może mieć wpływ na kolej żelazną.

Jeżeli będzie miał taki wpływ, polecić należy proszącemu o pozwolenie, żeby projekt uzupełnił przedstawieniem szkicu, z którego można by rozpoznać położenie miejscowe stawu, jakoteż budowy kolej żelaznej tymże stawem dotkniętej.

O rozprawie odbyć się mającej (badaniu lokalnym) uwiadomić należy interesowane przedsiębiorstwo kolejowe i c. k. Inspekcję generalną kolei austriackich — tę ostatnią Władzę z dołączeniem rzeczonego szkicu — i wezwać je, żeby wzięły udział w rozprawie, jeżeli sądzą, że projekt dotyczy interesów kolei.

Przy wydawaniu decyzji co do projektu, brać należy na uwagę nietylko prawdopodobny wpływ stawu założyci się mającego na najbliższą okolicę, lecz także oddziaływanie onegoż na cały obszar stoku i odpływu.

Przepisując warunki szczególne, pod którymi pozwolenie założenia nowych stawów ma być udzielone, winny Władze administracyjne mieć odpowiedni wzgląd na postanowienia zawarte poniżej w §§. 2—14.

§. 2.

Celem zapobieżenia przerwaniu stawu, usiłować należy w tych przypadkach, w których przed-

siębiórca ma do wyboru kilka miejsc na założenie stawu, żeby staw o ile postać gruntu i cel ekonomiczny pozwalały, założony został w kotlinie i był ile możliwości otoczony brzegami naturalnymi.

Jeśli to jest niemożelne, mieć należy na uwadze, żeby groble, mające staw otaczać, były zbudowane trwale.

§. 3.

Groble powinny być odpowiednio materyałowi, jaki będzie użyty, wykonane według zasad sztuki i w takich rozmiarach, żeby zdołały oprzeć się skutecznie ciśnieniu wody nawet wtedy, gdy się wznieśnie do najwyższego stanu.

Jeżeli grobla nie jest całkowicie wykonana z materyalu nie przemakalnego, to przynajmniej powinna mieć wzdułż całej długości wnętrze nie przepuszczające wody albo też zabezpieczona być powinna od przeciekania wody osloną z glinki wieleńskiej (Tegel), gliny, betonu, muru nieprzemakalnego, brukiem na zaprawie cementowej osadzonym itp.

Wysokość grobli wymierzyć należy tak, żeby woda nie mogła się przelewać ani przy najwyższym stanie ani w skutek falowania.

W każdym razie korona grobli powinna przewyższać najwyższy stan wody najmniej o 0·60 metra.

Budując groblę, trzeba zawsze baczyć na dobre połączenie jej z gruntem samorodnym, nadto we wszystkich przypadkach postarać się należy o odpowiednie odwodnienie onegoż.

Groble powinny być wybudowane tak, żeby były nieprzemakalne i żeby od strony wody aż do wysokości najmniej 0·50 metra ponad najwyższy stan jej zwierciadła były ochronione od naporu wody.

W groblach ziemnych materyał nawozić należy warstwami poziomemi, mającemi najwyżej 0·20 metra wysokości a następnie wyrównać i ubić.

Materyał ziemny użyć się mający, powinien być dostatecznie wilgetny; materyał zmarznięty i większe bryły ziemi wyłączyć należy od użycia.

Korona grobli powinna mieć najmniej 0·50 metra szerokości.

Jeżeli korona grobli służyć ma także za drogę jezdnią. Władza administracyjna — co do dróg jezdnych publicznych w porozumieniu z zarządem drogowym — wyda postanowienia co do konstrukcji drogi, jakotek co do sposobu jej używania i utrzymania.

§. 4.

Stopień pochyłości szkarp grobli oznaczyć należy stosownie do materyalu użyć się mającego, jakotek do wysokości grobli i wody spiętrzonej.

Jeżeli groble ziemne nie mają szczególnych ubezpieczeń, stosunek ich pochyłości powinien co najmniej wynosić od strony lądu 1 : 1·5, od strony wody 1 : 2.

Korona grobli powinna mieć powierzchnią takiego kształtu, żeby wody nawierzchnie mogły łatwo spływać do stawu.

Gdyby górna część grobli usypana była z materyalu nie stawiającego dostatecznego oporu i gdyby nie miała ochrony, jaką daje droga jezdna dostatecznie twarda, utworzyć należy koronę grobli grubą najmniej 0·40 metra z materyalu dostatecznie odpornego i wody nieprzepuszczającego.

§. 5.

Gdyby wskroś grobli miały być przeprowadzone rury lub kanały, postarać się należy o jak największe ich uszczelnienie, przylegający więc materyał ziemny należy starannie ubić.

Zaleca się jednak we wszystkich tych przypadkach, w których to jest możliwe, prowadzenie rur i kanałów bokiem przez grunt samorodny zamiast przez grobłę.

§. 6.

Czy na grobli mogą być zasadzone drzewa lub krzewy, orzec należy po wysłuchaniu technika leśnego Władzy administracyjnej.

Jeżeli zagajenie jest możliwe, postanowić należy także jego rodzaj (gatunek drzewa, układ itd.), przyczem w szczególności trzeba mieć względ na to, żeby burze działające na rośliny nie rozluźniły grobli lub żeby w skutek gnicia korzeni nie powstały w niej dziury i wydrążenia.

Grobli, u których szerokość korony wynosi mniej jak 2 metry, nie należy zagajać na koronach.

§. 7.

Dozwoloną wysokość zwierciadła wody w stawie wymierzyć należy w ten sposób, żeby wywołana przez nią cofka wody staw zasilającej lub przepływającej nie mogła wywierać na cudze prawa szkodliwego wpływu.

§. 8.

Każdy staw opatrzony być ma stosownie do swojej wielkości, położenia i dopływu wody jedną lub według okoliczności kilku śluzami gruntowemi w najniższych punktach grobli umieszczonemi, lub odpływem przez grunt naturalny.

Wymiary śluз gruntowych lub odpływu powinny być dostatecznemi także na wypadek, gdyby nastąpiły nadzwyczajne opady.

Urządzenie przewałów w groblach nie uwalnia od obowiązku wykonania śluз gruntowych lub odpływu przez grunt samorodny.

Budowa przewałów może być dozwolona tylko przy jednoczesnym wykonaniu śluз gruntowych lub wspomnionego odpływu i to tylko wtedy, jeżeli kanały odpływowe zdołają pomieścić zwiększoną wodą przewałową odpływ, tak że zakładom i gruntom niżej leżącym nie może zagrażać żadne niebezpieczeństwo.

Ustrój przewałów ustanowić należy ze względem na materiał użyty się mający, na ilość wody która ma być przez takowe odprowadzona i na wysokość przewałów, przyczem zapobiedz oraz należy w sposób odpowiedni niebezpieczeństwu bocznego podmycia i obejścia budowy jakotę wyrwania gruntu przed przewałem.

§. 9.

Wysokość stawideł śluzy, wymierzyć należy tak, żeby krawędź zastawek śluzy zamkniętej, stykała się dokładnie z zwierciadłem dozwolonego spiętrzenia stawu.

Stawidła śluз powinny być opatrzone takiemi przyrządami do podciągania, żeby ich podnoszenie i spuszczanie mogło odbywać się z łatwością, skutecznie i bez niebezpieczeństwa.

Nadto rzeczone przyrządy do podciągania ubezpieczone być mają zamknięciem dla zapobieżenia swywolnemu naruszaniu ich przez osoby niepowołane.

§. 10.

Kanały spustowe powinny mieć przekrój takieli rozmiarów, żeby mogły pomieścić wodę nie tylko w stosunkach normalnych odpływającą, lecz także w razie nadzwyczajnych opadów.

Rozumie się samo przez sież te kanały od śluzy stawowej aż do ujścia do rzeki lub potoka, powinny być tak ubezpieczone, żeby ich istnienie nie zagrażało cudzym gruntom nadbrzeżnym uszkadzaniem lub zatapianiem.

Toż samo dotyczy kanałów dopływowych, jakotę dopływów naturalnych, o ile na nie oddziaływa cofka spiętrzonej wody stawu.

§. 11.

Kraty w miejscach przyprawy i odpływu stawu, powinny być tak urządzone, żeby otwory między latami lub szczeblami wystarczały do przepuszczania dopływającej wody.

Posiadacza stawu należy zobowiązać, żeby za każdym razem niezwłocznie i starannie uprzątał krzaki, siano, słome, korzenie itp. zbierające się u kraty.

§. 12.

Jakkolwiek wszystkie części ustroju grobel i zakładu w ogóle powinny być uwidocznione w planach i opisach budowy, które Władzy administracyjnej mają być przedstawione, to jednak znawcy urzęduów są obowiązani albo przy sposobności rozprawy komisyjnej albo jeszcze przed nią, zbadać dokładnie nietylko trwałość, wytrzymałość i przepuszczalność gruntu spodniego, lecz także odpowiedność materiału do budowy użyć się mającego.

Wynik tych badań zapisać należy w protokole rozprawy.

§. 13.

Każdy staw, na którego założenie dano pozwolenie, powinien być jeszcze przed napełnieniem wodą, stosownie do postanowień ustaw wodnych, zbadany i znakami do oznaczania stanu wody opatrzony.

Również także kanały do odprowadzania wody służące należy wymierzyć i takiemi znakami opatrzyć.

§. 14.

Gdy mają być zakładane stawy mniejszego znaczenia, można zaniechać ścisłego stosowania postanowień §§. 2—12, jeżeli z badania na miejscu okaże się, że zamierzona budowa ze względu na położenie, rozmiary, pojemność i cel, może być wykonana bez niebezpieczeństw dla interesów publicznych lub praw osób trzecich także pod ułatwionemi warunkami.

§. 15.

Postanowienia §§. 1—14 stosują się odpowiednio także do zmiany istniejących stawów wymagającej według ustaw wodnych pozwolenia urzędowego.

B.**Utrzymywanie w dobrym stanie i używanie stawów.**

§. 16.

W myśl istniejących ustaw wodnych, wszystkie części składowe zakładów stawowych utrzymywać należy zawsze w takim stanie, żeby dla praw cudzych nie były szkodliwemi i ile możliwości zapobiegały wylewom.

Ażeby ile możliwości zapewnić dopełnienie tego powszechnego zobowiązania w poszczególnych przypadkach, i z góry zapobiedz wątpliwościom lub sporom, należy już przy udzielaniu urzędowego zezwolenia na założenie nowych stawów ustanowić także dokładnie prawidła, które zachowywać mają osoby pod względem utrzymania zakładu w dobrym stanie do tego według ustaw o prawie wodnym obowiązane.

W szczególności należy tutaj ustawiczne czuwanie nad stanem grobel, rowów, kanałów i wszelkich innych budowli, mianowicie podczas powodzi, tudzież dokładne zbadanie po każdej powodzi.

Drostrzezone uszkodzenia, chociażby pozornie nieznaczne, należy niezwłocznie usunąć.

Co do większych stawów, obowiązanym do utrzymywania ich w dobrym stanie zalecić należy ustanowienie dozorców, którzy zwracać mają szczególną uwagę na sluzy spustowe i zapomocą częstych prób przekonywać się, czy przyrządy do podciągania ciągle dobrze działają i czy kładki prowadzące do przyrządów zamkujących są należycie bezpieczne.

Peryodyczne czyszczenie stawów tudzież ich dopływów i odpływów należy wyraźnie przepisać tym, którzy są do ich utrzymywania w dobrym stanie obowiązani.

§. 17.

Zezwalaając na założenie nowych stawów, widać należy także odpowiednie postanowienia, ażeby przez zamknięcie dopływu wody lub przez spuszczenie wody ze stawu przy sposobności naprawy, czyszczenia, połowu ryb lub z jakiegokolwiek innego powodu, znajdujące się w pobliżu stawu zakłady, budynki, grunta i prawa wodne nie poniosły w żadnym względzie uszczerbku.

Przytem zastrzędz sobie także należy wyraźnie poczynienie później w tych postanowieniach zmian jakieby doświadczenie nakazywało.

C.**Znoszenie stawów istniejących.**

§. 18.

Stawy wolno znosić tylko za zezwoleniem właściwej Władzy administracyjnej po przeprowadzeniu postępowania w ustawach wodnych przepisanego.

Ze względu, że zniesienie stawów może oddziaływać na koleje żelazne, stosować należy odpowiednio przepis drugiego i trzeciego ustępu §. 1go niniejszego rozporządzenia.

§. 19.

Na rozprawie komisyjnej odbywać się mającej z powodu prośby o zniesienie stawu, zbadać należy nie tylko oddziaływanie zniesienia tego stawu na jego najbliższe otoczenie, lecz rozpatrzyć należy także wszystkie stosunki odpływu wód, na które zniesienie stawu nawet w większej odległości może wpływ wywarzyć.

Wziąć należy na uwagę także wpływ na wszelkie prawnie istniejące zakłady wodą poruszane, zakłady do spiętrzania wody, tudzież na wszelkie inne zakłady służące do pobierania wody i na dotyczące prawa zostające w związku ze stawem, który ma być zniesiony.

§. 20.

W orzeczeniu tyczącym się prośby o zniesienie stawu wyrazić należy, czy i pod jakimi warunkami dotyczasowy bieg wody w interesie publicznym lub dla zabezpieczenia istniejących praw trzecich osób (§. 19) ma być nadal utrzymany lub czy i jakich środków posiadać stawu obowiązany jest użyć w celu przywrócenia biegu wody, jaki istniał przed założeniem stawu lub w celu zaradzenia, żeby zmiany dawnego stanu, sprowadzone przez założenie stawu nie stały się szkodliwemi dla mieszkańców nadbrzeżnych i dla innych prawo do wody mających lub według okoliczności dla interesu publicznego.

Przytem należy mieć wzglad na to, żeby budowle tam, gdzie ich dalsze istnienie nie jest konieczne a których utrzymanie w dobrym stanie nie jest zapewnione, usunięte zostały przez posiadacza stawu, który ma być zniesiony, o ile dalszych istnienie bez zapewnienia utrzymania w dobrym stanie mogłoby być dla praw cudzych lub dla interesów publicznych szkodliwe.

D.**Nadzór urzędowy nad stawami.****§. 21.**

Władze administracyjne winny czuwać nad tem, żeby utrzymanie stawów w dobrym stanie i ich używanie odpowiadało zawsze postanowieniom urzędowego pozwolenia.

Jeżeli Władza administracyjna spostrzeże, że ze stanu lub z gospodarstwa stawów z dawna bez koncesji udowodnionej ale jednak prawnie istniejących, wynikają szkody dla praw cudzych lub dla interesów publicznych, winna stosownie do ustaw wodnych zarządzić co potrzeba dla zaradzenia złemu.

§. 22.

W takim razie, jeżeli zarząd kolei żelaznej lub inna strona interesowana poda z przytoczeniem powodów prośbę o urzędowe zbadanie stanu zakładu stawowego, zwłaszcza takiego, który po dłuższym czasie ma być znowu napełniony, Władza administracyjna powiatowa winna niezwłocznie zarządzić zbadanie i wydelegować do tego znawcę technicznego z przyzwaniem petenta i posiadacza stawu lub ich pełnomocników.

Na podstawie spostrzeżeń przy rewizji poczynionych Władza administracyjna postąpić ma w duchu §. 21go.

O obowiązku zapłacenia odnośnych kosztów komisyj, orzeka Władza administracyjna stosownie do postanowień ustaw wodnych.

Windisch-Graetz r. w.

Bacquehem r. w.

Falkenhayn r. w.

Wurmbrand r. w.

46.**Rozporządzenie Ministerstw skarbu i handlu z dnia 9. marca 1894,**

tyczące się postępowania ze względu na cło z przyrządami magnesowymi do oddalania części żelaznych ze zboża i mąki.

W porozumieniu z interesowanymi Ministerstwami królewsko węgierskimi wydaje się w przedmiocie postępowania ze względu na cło z przyrządami magnesowymi do oddalania części żelaznych ze zbożą i mąką następujące rozporządzenie:

W abecadłowym spisie towarów (str. 318 wydania z dnia 1. września 1892) wykreślić należy dotyczącą osnowę wyrazu „przyrządy magnesowe”; wyraz ten w nowej osnowie opiewać ma następie:

„Przyrządy magnesowe, dla młynów, do oddalania części żelaznych ze zbożą i mąki, ważace każdy z osobna 20 kilogramów i więcej, według klasy XL; lżejsze stosownie do jakości materyalu.

Obacz także instrukcją o postępowaniu ze względu na cło z machinami i przyrządami”.

Do przyrządów magnesowych numeru taryfy 287 nie ma być stosowana istniejąca dla machin młynarskich traktatowa stopa cła w kwocie 5 zł od 100 kilogramów.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy obowiązującej od dnia ogłoszenia.

Plener r. w.

Wurmbrand r. w.

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych

wychodzić będzie nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej w Wiedniu, dzielnica 1., Singerstrasse Nr. 26 także w roku 1894 w języku niemieckim, włoskim, czeskim, polskim, russkim, słoweńskim, kroackim i rumuńskim.

Cena prenumeracyjna egzemplarza Dziennika ustaw państwa w każdym z tych ośmiu języków, za cały rocznik 1894, który można odbierać osobiście lub będzie posyłany bezpłatnie, wynosi 3 zł.

Prenumeruje się w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej, gdzie można kupować także pojedyncze roczniki i pojedyncze części.

Nabywający od razu całe dziesięciolecie lub kilka dziesięcioleci Dziennika ustaw państwa w języku niemieckim, płaci:

Za dziesięciolecie 1849 do 1858 włącznie . . . 25 zł.	Za dziesięciolecie 1869 do 1878 włącznie . . . 16 zł.
1859 " 1868 . . . 12 "	1879 " 1888 . . . 20 "
Za cztery dziesięciolecia 1849 do 1888 włącznie . . . 60 zł.	

W innych językach:

Za dziesięciolecie 1870 do 1879 włącznie . . . 16 zł.	Za dziesięciolecie 1880 do 1889 włącznie . . . 20 zł.
Za dziesięciolecia 1870 do 1889 włącznie . . . 30 zł.	

Pojedyncze roczniki wydania niemieckiego dostać można począwszy od roku 1894:

Rocznik 1849 za . . . 2 zł. 10 c.	Rocznik 1864 za . . . 1 zł. 40 c.	Rocznik 1879 za . . . 2 zł. 30 c.
1850 " . . . 5 " 25 "	1865 " . . . 2 " — "	1880 " . . . 2 " 20 "
1851 " . . . 1 " 30 "	1866 " . . . 2 " 20 "	1881 " . . . 2 " 20 "
1852 " . . . 2 " 60 "	1867 " . . . 2 " — "	1882 " . . . 3 " — "
1853 " . . . 3 " 15 "	1868 " . . . 2 " — "	1883 " . . . 2 " 50 "
1854 " . . . 4 " 20 "	1869 " . . . 3 " — "	1884 " . . . 2 " 50 "
1855 " . . . 2 " 35 "	1870 " . . . 1 " 40 "	1885 " . . . 1 " 80 "
1856 " . . . 2 " 45 "	1871 " . . . 2 " — "	1886 " . . . 2 " 30 "
1857 " . . . 2 " 85 "	1872 " . . . 3 " 20 "	1887 " . . . 2 " 50 "
1858 " . . . 2 " 40 "	1873 " . . . 3 " 30 "	1888 " . . . 4 " 20 "
1859 " . . . 2 " — "	1874 " . . . 2 " 30 "	1889 " . . . 3 " — "
1860 " . . . 1 " 70 "	1875 " . . . 2 " — "	1890 " . . . 2 " 70 "
1861 " . . . 1 " 50 "	1876 " . . . 1 " 50 "	1891 " . . . 3 " — "
1862 " . . . 1 " 40 "	1877 " . . . 1 " — "	1892 " . . . 5 " — "
1863 " . . . 1 " 40 "	1878 " . . . 2 " 30 "	1893 " . . . 3 " — "

Rocznik 1893 będzie można dostać dopiero wtedy, gdy wyjdą skorowidze do wydania w odpowiednim języku.

Roczniki wydań w innych siedmiu językach od 1870 aż do 1893 włącznie dostać można po tej samej cenie co wydanie niemieckie.

NB. Posłyki Dziennika ustaw państwa, które zginęły lub doszły niezupełne, reklamować należy najpóźniej w przeciągu czterech tygodni.

Po upływie tego terminu pojedyncze części Dziennika ustaw państwa dosyłane będą tylko za opłatą należności handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 1 c.).

Ponieważ wszystkie roczniki 1849 aż do 1893 włącznie wydania niemieckiego i wszystkie roczniki wydań w innych siedmiu językach (1870 aż do 1893) włącznie są całkowicie uzupełnione, przeto począwszy od roku 1894 będzie można nabyć w c. k. Drukarni nadwornej i rządowej nie tylko każdy pojedynczy rocznik po cenie wyżej podanej, lecz nawet każdą z osobna część wszystkich tych roczników po cenie handlowej ($\frac{1}{4}$ arkusza = 2 strony za 1 c.) i tym sposobem uchylona została trudność uzupełnienia zdefektowanych roczników Dziennika ustaw państwa a zarazem ułatwione zostało zestawienie materyj jednego rodzaju rozrzuconych w rozmaitych rocznikach.